

ประวัติคริสตจักรที่หนึ่ง

เมื่อปี ค.ศ. 1864 (พ.ศ. 2407) เชียงใหม่ในรัชสมัยพระเจ้ากาวิโรศสุริยวงศ์ เป็นผู้ครองนคร (เป็นเจ้าหลวง) ฝรั่งเศสแรกได้มาถึงเชียงใหม่ ท่านผู้นั้นคือ อาจารย์แดเนียบ (ดานีเอล) แม็คคิลวารี การเดินทางของท่านมาโดยทางเรือตามลำน้ำเจ้าพระยาจากกรุงเทพฯ มาขึ้นที่เมืองตาก ทั้งนี้เพราะเหตุว่าแม่น้ำปิงตอนจังหวัดตากถึงเชียงใหม่ เต็มไปด้วยแก่งหิน บางตอนน้ำเชี่ยวมาก ที่จังหวัดตากอาจารย์ต้องใช้ช้างเป็นพาหนะ รอนแรมมาถึงเชียงใหม่ใช้เวลาร่วม 50 วัน การมาเชียงใหม่ครั้งแรกของท่านนั้น เพื่อจะมาเข้าเฝ้าเจ้าเมืองเชียงใหม่ ออกจากกรุงเทพฯ ร่วม 3 เดือน เพื่อจะมาพบเจ้ากาวิโรศ แต่ไร้ผลเพราะพระเจ้าเมืองเชียงใหม่ได้สวนทางกันกับอาจารย์ไปราชการที่กรุงเทพฯ ท่านอาจารย์ได้พักผ่อนที่เชียงใหม่เพียง 10 วัน ชาวเชียงใหม่ในขณะนั้นไม่เคยเห็นฝรั่งมาก่อน ต่างก็แตกตื่นมาดู ต่างก็ให้สมญาว่า “กุลาขาว” หรือ “กุลาเผือก” ท่านอาจารย์มีความร้อนรนในการที่จะประกาศพระกิตติคุณในเชียงใหม่ จุดประสงค์ในการมาเพื่อจะขอมาเข้าเฝ้าพระเจ้าเมืองเชียงใหม่นั้นก็เพื่อมาขออนุญาตประกาศข่าวดี ข่าวประเสริฐให้แก่ชาวเมืองเชียงใหม่ หลังจากพักผ่อนจากการเดินทางอันสะบักสะบอมมาจากกรุงเทพฯ 10 วัน ท่านอาจารย์จึงรีบกลับกรุงเทพฯ เมื่อได้พบกับเจ้าเมืองเชียงใหม่ที่กรุงเทพฯ ท่านอาจารย์แม็คคิลวารี ก็ได้รับอนุญาตให้ทำการประกาศคริสต์ศาสนาในนครเชียงใหม่ได้

3 ปีต่อมา คือ ค.ศ. 1867 (พ.ศ. 2410) อาจารย์แม็คคิลวารีพร้อมด้วยครอบครัว กับอาจารย์โยนาธาน วิลสันและครอบครัวของท่าน ได้อพยพมาอยู่นครเชียงใหม่ มาถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1868 (พ.ศ. 2411) ที่พักของครอบครัวทั้งสองคือ ศาลากลางเมือง คนเชียงใหม่สมัยนั้นพากันเรียกว่า “ศาลาย่าแสงคำมา” ณ.ที่ศาลาที่ ๆ พักนั่นเองใคร ๆ ถือว่ามีสิ่งแปลกที่น่าจะมาก็คือมี “กุลาเผือก” มาพักอยู่ คนจึงแตกตื่นกันมาดูด้วยความอยากรู้อยากเห็น บ้างก็เห็นซئونล้อมเป็นของแปลก กินข้าวต้องใช้ล้อม ซئون แทนมือ “หีบเสียง” หรือ “บอกซอ” เป็นหีบที่มีเสียงเพลง ต่างก็พากันหอบลูกจูงหลานมาดูมาฟัง นั่นคือโอกาสที่อาจารย์ได้สังสรรค์คนพื้นเมืองต่างก็รู้สึกคุ้น ๆ กับ “กุลาเผือก” อาจารย์และครอบครัวให้ความเป็นกันเองกับทุกคนที่มาหา จุดของการสนทนาก็คือ อาจารย์และครอบครัวได้หว่านพืชบอกข่าวอันประเสริฐให้กับทุกคน มีชายคนหนึ่งรูปร่างขาว สูง ได้วนเวียนมาหาท่านอาจารย์อยู่เสมอ เขาผู้นั้นคือ “หนานอินตะ” ต้นตระกูลอินตะพันธุ์ หนาน (ทิด) มีความสนใจเรื่องแปลก ๆ ที่อาจารย์เล่าให้ฟัง เช่นอาจารย์บอกเขาว่า ในวันนั้นตะวันจะมีดอยู่ชั่วขณะหนึ่ง

การณนี้่จะเกิดในวันนั้นแน่ หนานไม่เชื่อ (เพราะรู้เหมือนกันว่าทางเมืองเหนือเรียกกันว่าจันทรคราสตือเดือน) แลหะไม่มีใครกำหนด แต่ถึงวันนั้นปรากฏว่าเกิด “สุริยุปราคา” จริง ๆ นี้คือเหตุที่ทำให้ “หนานอินตะ” มีความเลื่อมใสในอาจารย์ และได้เริ่มเรียนคริสตศาสนา

วันที่ 19 เมษายน ค.ศ. 1868 อาจารย์แม็คกิลวารีได้ประกาศตั้งคริสตจักรในเชียงใหม่ เป็นคริสตจักรแรกในภาคเหนือ สมาชิกของคริสตจักรมี 2 ครอบครัวคือ ครอบครัวของท่านอาจารย์ทั้งสองนั่นเอง

วันที่ 3 มกราคม ค.ศ. 1869 (พ.ศ. 2412) หนานอินตะ ได้รับบัพติสมาเป็นคริสเตียนคนแรก หลังจากนั้น 7 ปี นางจันทร ภรรยา กับบุตรของหนานอินตะ ได้เข้าเป็นคริสเตียนเมื่อ 3 กันยายน ค.ศ. 1876 พระเจ้ากาวิโรจสุริยวงศ์ มีความเอื้อเฟื้อต่อครอบครัวของอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างมาก ได้อนุญาตให้หาเลือกซื้อที่ดินได้ตามความพอใจ ท่านอาจารย์จึงมาซื้อที่ดิน ริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออก คือที่ดินที่ตั้งโบสถ์ขณะนี้

วันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ. 1869 “น้อยสุยะ” รับศีลบัพติสมาเป็นคริสเตียนคนที่สอง คนนี้เป็นคนบ้านนอก ดูเหมือนจะเป็นหมอยา หรือหมอเวทมนต์คาถา ได้ยินคำเล่าลือถึง “กุลาเผือก” ก็แวะไปดู และได้คุยกันบ้างเพียงเล็กน้อยก็เลยไปที่อื่นเสียแต่ยังติดใจอยู่ เวลาบ่ายก็กลับมาหาอาจารย์ (กุลาเผือก) คราวนี้ได้สนทนากันเป็นเวลานาน เป็นที่ถูกอกถูกใจกันมาก จนเย็นลงจึงกลับบ้าน แต่ก่อนที่จะกลับนั้นอาจารย์มีคำขอว่า ในวันอาทิตย์หน้าเวลาเช้า ขอเชิญมาคุยอีกจะได้หรือไม่ น้อยสุยะก็รับคำและสัญญาว่าจะเข้ามาหาอีกในอาทิตย์หน้า เขาได้มาและได้ยินคำเทศนาของอาจารย์ มีความสนใจมาก จนคืนนั้นปรากฏว่าเขาอนค้ำกับอาจารย์ที่ศาลาแห่งนั้น เมื่อกลับบ้านก็เล่าให้ภรรยาและบุตรฟัง นางคำมูลกับบุตรของน้อยสุยะ ได้รับศีลตามสามีเมื่อ 2 มกราคม ค.ศ. 1876

เมื่อ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1869 แสนยาวิชัย ได้รับศีลเป็นคริสเตียนคนที่สาม (คนนี้ปรากฏว่ารับศีลแล้วย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด เรื่องราวของคนนี้ก็เงียบหายไป) คริสเตียนคนที่สี่ มีชื่อว่าหนานไชย เพื่อนสนิทกับน้อยสุยะ เขาผู้นี้เป็นครูสอนภาษาพื้นเมืองเชียงใหม่ให้กับอาจารย์วิลสันฯ เขาได้รับศีลเมื่อ 1 สิงหาคม ค.ศ. 1868

โศกนาฏกรรมสำหรับชาวคริสเตียน ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก และอาจจะเป็นครั้งสุดท้ายคือว่า เมื่อ 14 กันยายน ค.ศ. 1869 น้อยสุยะ กับหนานไชย ถูกประหารชีวิตที่ป่าหนามเล็บแมว ทั้งนี้เพราะพญาสามล้านเทพสิน มีศักดิ์เป็นพญาเค้าสนามของพระเจ้ากาวิโรจ พระเจ้าเชียงใหม่ พญาสามล้านเป็นผู้มีอำนาจเต็ม ได้เรียก

ตัวหนานทั้งสองมาโต้ถามปากคำว่า เขาทั้งสองเป็นศิษย์ของพระเยซูใช่หรือไม่ เพราะความเชื่อและได้เดินตามพระบาทของพระองค์ ๆ เป็นทางนั้น ทางแห่งความจริงและชีวิต ทั้งสองคนจึงต้องอาญาและถูกประหารชีวิต การประกาศศาสนาหยุดชงักชั่วคราว บรรดาลูกจ้างคนงานต่างพากันกลัวอาญาของพญาเค้านาม พากันแตกตื่นหนีกันไปหมด หนานอินตี้ได้เห็นไปซ่อนตัวอยู่ชั่วคราว เมื่อเหตุการณ์นั้นสงบลงเขาก็ได้กลับมา และเขาก็ได้สถาปนาเป็นผู้ปกครองคนแรกของคริสตจักรในเชียงใหม่ หนานอินตี้เป็นคริสเตียนอยู่ 13 ปี ถึงแก่กรรมเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1882

ผู้ปกครองคนที่ 2 คือ หนานศรีวิชัย ต้นตระกูล “วิชัย” ท่านผู้นี้ได้รับบัพติสมาปี ค.ศ. 1877 รับตำแหน่งเป็นผู้ปกครองหลังจากรับบัพติสมา 3 ปี คือเมื่อปี ค.ศ. 1880

ศิษยาภิบาลคนแรกของคริสตจักรในเชียงใหม่คือ “หนานนันทา” ท่านผู้นี้มาเรียนรู้ในเรื่องพระเจ้ากับอาจารย์ทั้งสอง แต่ในขณะที่เหตุการณ์ประหารชีวิตคริสเตียนทั้งสอง หนานนันทากลัวอาชญาของพระเจ้า สนาม ได้หนีภัยไปอยู่นอกอาณาเขตไทย คือไปอยู่กับพวกกะเหรี่ยง (ยางแดง) ท่านไปอยู่ที่นั่นเป็นเวลา 12 ปี เหตุการณ์นั้นได้สงบลงแล้ว ท่านได้กลับมาหาอาจารย์ได้เล่าเรียนเรื่องพระเจ้าอีก มีความเชื่ออย่างแน่นแฟ้น จนได้รับสถาปนาเป็นศิษยาภิบาล นับเป็นศิษยาภิบาลคนแรกในสมัยนั้น ใคร ๆ ต่อใครเรียกท่านว่า “ครูนันทา” (เสียดายที่ท่านไม่มีบุตรชายสืบตระกูล เราจึงไม่ทราบอะไรต่อมา)

อาจารย์วิลสัน นอกจากท่านจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านคริสต์ศาสนา ประกาศพระกิตติคุณขององค์สมเด็จพระมหาเยซูคริสต์เจ้า ท่านเป็นมิชชันนารีมาเพื่อประกาศ อาจารย์วิลสัน เรียกได้ว่าท่านเป็นสถาปนิกผู้หนึ่ง และท่านยังมีพรสวรรค์ในการร้องเพลง เล่นดนตรี (หีบเพลง) ท่านได้ประพันธ์เพลงไว้หลายบท ต่อมาท่านได้ย้ายจากจังหวัดเชียงใหม่ไปจังหวัดลำปาง ที่ลำปางท่านได้ตั้งคริสตจักรที่ลำปาง (ชาวคริสเตียนนครลำปาง รู้จักกันดี) ท่านได้ถึงแก่กรรมที่จังหวัดลำปาง ศพของท่านถูกฝังไว้ที่นั่น

อาจารย์แม็คคิลวารี (ลืมบอกไปว่าคนในสมัยนั้นเรียกท่านว่าพ่อครูหลวง) นับตั้งแต่ท่านมาอยู่เชียงใหม่ ท่านให้ความเป็นกันเองทุกคน จะเป็นเจ้านายหรือคนบ้านนอกบ้านนา ท่านสังคมกับคนไม่เลือกหน้า ท่านจึงเป็นบุคคลที่มีคนรู้จักมาก อาจารย์แม็คคิลวารีไม่ได้เรียนมาในทางแพทย์ อาจารย์ก็มีความรู้ทางแพทย์อยู่บ้าง จนสมัยนั้นฝรั่งที่ขึ้นมา ใครต่อใครจึงมักเรียกว่า “พ่อเลี้ยง” หรือหมอเชียงใหม่ในสมัยนั้น ยังไม่รู้ใน

เรื่องการแพทย์สมัยใหม่ เจ็บป่วยก็ต้องมีการไล้ผี เลี้ยงผี หมอในสมัยนั้นก็คือหมอผี หรือหมอเวทมนต์ ผู้ที่ป่วยส่วนมากก็มีการเจ็บไข้เป็นส่วนมาก อาจารย์แม็คคิลวารีมียาควินิน ซึ่งขณะนั้นเรียกได้ว่าเป็นยาขนานเดียวที่รักษาไข้อย่างชะงัด อาจารย์เป็นผู้นำมาเผยแพร่ แต่ไม่มีใครยอมรับเอาไปกิน เมื่อเกิดมีอาการไข้ขนาดเพื่อ เขายังพากันคิดว่าผีเข้า หมอผีถูกเรียกมาขับไล่ จะรับเอายาควินินมากินก็ยังไม่กล้า “กูลาเผือก” หลอกเอาไปให้ยักษ์กิน โรคห่าอีกอย่างหนึ่งซึ่งระบาดมากคือ ฝีดาษ เมื่อเป็นก็ไม่มีทางรักษา เป็นขนาดต้องรอความตาย ไข้ใบตองกลัวयरอนอน หากโชครืดรอดตายก็เสียโฉม อาจารย์ก็มีหนองฝีปลูกให้ ไม่มีใครรับเอายาไปกิน ไม่มีใครเชื่อยอมให้ปลูกผี แต่ในที่สุดผู้รับเอายาควินินไปกิน บำบัดไข้คนแรกคือ แสนวนาวิชัย (หนานศรีวิชัย) บิดาของอาจารย์ศรีโหม้ วิชัย ต่อมาจึงเป็นที่แพร่หลายไป การปลูกผีครั้งแรกมีเด็กที่กล้าเข้ามาหาอาจารย์ ขอให้อาจารย์ปลูกให้เด็ก 3 คน คนหนึ่งในจำนวนนั้นคืออาจารย์ศรีโหม้ วิชัย ขณะนั้นมีอายุได้ 7 ขวบ นี่แหละคือผลที่มากับการประกาศข่าวอันประเสริฐ

โบสถ์คริสต์จักรหลังแรกก็คือ บ้านของอาจารย์แม็คคิลวารี เป็นบ้านพักชั่วคราวซึ่งหลังคามุงด้วยหญ้าคา บ้านพักของอาจารย์ได้สร้างถาวรขึ้นแล้ว อาจารย์ก็ได้สร้างโรงเรียนหญิงใกล้ ๆ กันกับบ้านพักของท่าน (คือโรงเรียนพระราชชายา) ต่อมาเป็นโรงเรียนดาราสาขา (ขณะนี้ย้ายเข้าร่วมอยู่ในโรงเรียนดาราวิทยาลัยแล้ว) การนมัสการพระเจ้าก็ได้ย้ายจากบ้านพักของอาจารย์ที่โรงเรียนหญิง ก็คงนับได้ว่าที่นี่เป็นโบสถ์หลังที่สอง การนมัสการ ณ สถานที่นี้คงดำเนินไปได้นานพอสมควร

ในปี ค.ศ. 1889 (พ.ศ. 2432) มีครอบครัวคริสเตียนครอบครัวหนึ่งในสหรัฐอเมริกา ได้ยกมรดกที่ได้รับจำนวนหนึ่งให้เพื่อใช้ในการสร้างโบสถ์คริสต์จักรที่หนึ่งเชียงใหม่ ด้วยเหตุผลว่าในขณะนั้นคริสตจักรมีคริสตสมาชิกรวม โบสถ์ถาวรยังไม่มี ต้องอาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนหญิงเป็นที่นมัสการ ห้องประชุมก็คับแคบไม่พอที่จะบรรจุมหาชน การก่อสร้างโบสถ์หลังใหม่ (โบสถ์เชิงสะพานที่เพิ่งย้ายมา) การสร้างได้ใช้ไม้เป็นส่วนใหญ่วงเลื้อยจักรหมอลือเป็นผู้ส่งไม้ (หมอลือได้มาเป็นมิชชันนารี แต่ภายหลังลาออกไปตั้งโรงเรียน ชาวพื้นเมืองมักจะพากันเรียกฝรั่งหรือมิชชันนารีว่าหมอ โรงเรียนจักรนั้นปัจจุบันคือคุ้มวงตะวัน) เพื่อใช้ในการก่อสร้าง รวมราคาก่อสร้าง 7,000 เหรียญดอลลาร์ เทียบกับเงินบาทสมัยนี้ไม่ได้ แต่ในสมัยนั้นประมาณเป็นเงิน 15,000 บาท คริสตสมาชิกรวมทั้งลูกเล็กเด็กแดงมีประมาณ 500 คน ได้ร่วมกันบริจาคประมาณ 1,800 บาท

โบสถ์เสรีจระทำพิธีฉลองในวันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ. 1891 คริสตมาสซิกในเชียงใหม่-ลำพูน และจังหวัดใกล้เคียง มารวมกันที่โรงเรียนหญิงประมาณ 500 คน พวกเขาดินขบวนอย่างมีระเบียบตรงมายังโบสถ์ใหม่ ซึ่งอยู่ตรงข้ามถนนเจริญเมือง ในการนมัสการพิเศษมอบพระวิหารของพระเจ้าผู้เทศนาคืออาจารย์แม่คิกิลวารี ท่านได้ใช้พระธรรมยะเอสเคล บทที่ 47 ข้อ 1-5 เป็นหัวข้อเทศนา หมอดอดด์เป็นผู้อธิษฐาน มอบถวายโบสถ์ให้แก่องค์พระผู้เป็นเจ้า ท่านอาจารย์คอลินส์ ได้ประกอบพิธีศีลล้างบาปตีสมาแก่สมาชิกใหม่รวม 5 ท่าน ศิษยาภิบาลนั้นดา (ครูนั้นดา) ประกอบพิธีศีลระลึก นับจากวันนั้นเป็นต้นมาโบสถ์อันถาวรของคริสตจักรที่ 1 เชียงใหม่ได้เริ่มต้นสืบต่อมาด้วยอายุอันยาวนาน ที่ดินของโบสถ์เจ้าหลวงในสมัยนั้นเป็นผู้ยกให้ (แต่ปรากฏว่าหลังท่านอาจารย์แม่คิกิลวารี ต้องให้เงินแก่ผู้อาศัยอยู่เดิมเป็นการตอบแทนในอันที่จะไปหาที่อยู่ใหม่)

นับแต่อาจารย์แม่คิกิลวารี และอาจารย์วิลสัน ได้ประกาศตั้งคริสตจักรที่ 1 เมื่อ 19 เมษายน ค.ศ. 1868 (พ.ศ. 2410) จนถึงบัดนี้ก็มีอายุครบ 100 ปี บริเวณของโบสถ์และตัวอาคารของโบสถ์ ปัจจุบันได้เป็นโรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียนไปแล้ว และนับจากวันฉลองโบสถ์หลังนั้น 9 สิงหาคม ค.ศ. 1891 (พ.ศ. 2434) จนถึงบัดนี้ 77 ปี เปรียบกับคนอายุ 77 ปี ก็นับว่าแก่ชราลงมาก เช่นกันกับตัวอาคารของโบสถ์มีความชำรุดทรุดโทรมอย่างเห็นได้ชัด คณะกรรมการของคริสตจักรและบรรดาสมาชิกจึงมีความเห็นว่า ต้องสร้างตัวอาคารโบสถ์ใหม่ขึ้นมาแทน

เหตุผลในการที่จะสร้างนั้น ถ้าประมวลแล้วก็เป็นดังนี้คือ โบสถ์ผุพังลงมาก เสาโบสถ์ชำรุดมากแล้ว อันตราย ประการที่ 2 โบสถ์ที่สร้างมา 77 ปีแล้วที่ว่าโอโถงในสมัยนั้น ขณะนี้คับแคบลง สมาชิกของคริสตจักรเพิ่มมากขึ้น ต้องแบ่งการนมัสการเป็นสองรอบ อนึ่งถ้าหากว่ามีนักเรียนจากสองโรงเรียนคือ ปรินส์รอยแยลล์ วิทยาลัย กับโรงเรียนดาราวิทยาลัย มาร่วมนมัสการเหมือนสมัยก่อนแล้ว โบสถ์จะยังไม่พอบรรจุ นี่แหละคือเหตุผลอันใหญ่ยิ่งที่จะต้องสร้างโบสถ์ใหม่

เหตุผลในการที่ย้ายที่ตั้งของโบสถ์มาอยู่ ณ ที่นี้ มันก็เป็นที่ตั้งของโบสถ์ในสมัยเริ่มแรก ตามที่กล่าวมานั้นก็คือว่าโบสถ์หลังใหม่ต้องมีเนื้อที่กว้างกว่า บริเวณของโบสถ์ก็ต้องกว้างเช่นกัน อีกอย่างก็คือว่า ในบริเวณเดียวกันนี้สมควรจะมีสถาบันต่าง ๆ เกี่ยวกับคริสตศาสนา เป็นต้นว่า ที่ทำการของคณะสตรีคริสเตียน อนุชนกองประกาศเผยแผ่ กองบรรณศาสตร์ สถานฝึกอาชีพ คลังสมุดคริสเตียน และกำลังอยู่ในขั้นดำริอยู่ คือสถานที่สำหรับคนชรา (แหละอีกประการหนึ่งก็คือ เดิมที่ทางราชการจะขยายถนน เชียงใหม่-ลำพูน การขยายถนนนั้น

ต้องลุก้าเข้ามาอยู่ที่ดินของโบสถ์ ก็ยิ่งจะทำให้อาณาเขตของโบสถ์แคบลงไป คณะกรรมการจึงต้องหาที่ใหม่ ที่
จะต้องใช้แทนโบสถ์เก่าของเรา ซึ่งก็ได้สร้างโบสถ์ใหม่ของเราปัจจุบันนี้ สำหรับการขยายถนนของเทศบาลก็ได้
ขยายจริง แต่ได้เปลี่ยนนโยบายใหม่แทนที่จะขยายเข้ามาในโบสถ์ของเรา กลับเป็นว่าขยายไปทางลำน้ำปิง
เสีย)

ทางคริสตจักรที่ 1 ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเรียกว่า “กรรมการสร้างโบสถ์” ในที่สุดแบบแปลนโบสถ์ซึ่ง
อาจารย์ เทเลอร์ พอทเตอร์ สถาปนิกของสภาคริสตจักรได้เป็นผู้ออกแบบ แบบแปลนโบสถ์ที่เราใช้จนกระทั่ง
คณะกรรมการประกวดในสหรัฐอเมริกา ได้รับรางวัลที่ 1 เป็นผลให้อาจารย์ผู้ออกแบบได้รับเชิญให้ไปสอนยัง
มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา การก่อสร้างได้เริ่มและเสร็จลงด้วยเงิน 1,200,000 บาท (สภาพ ให้มา
500,000 บาท) ศาเลาร์วีวารศึกษา ครอบครัวของพ่อเลี้ยงจันทธา อินทราวุธ เป็นผู้ให้เงินในการก่อสร้าง
170,000 บาท หอระฆังและไม้กางเขน บุตรหลานตระกูลสิงหนคร ได้สร้างเป็นอนุสรณ์แก่ตระกูลประมาณ
50,000 บาท กำลังอยู่ในขั้นพิจารณาแบบแปลน

สำหรับบริเวณโบสถ์เก่า รวมทั้งตัวอาคารศาลา ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน เป็น
โรงเรียนราษฎร์ เป็นโรงเรียนของคริสตจักร โรงเรียนนี้เริ่มตั้งจากโรงเรียนเด็กของคณะสตรีคริสเตียน และได้ตั้ง
เป็นโรงเรียนโดยสมบูรณ์ตามกฎหมายเมื่อ 7 ปีมาแล้ว ขณะนี้โรงเรียนเด็ก (แบบอนุบาล) มีเด็กทั้งชาย-หญิง
150 คน ชั้นประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 7 มีนักเรียนรวมชาย-หญิง (โรงเรียนนี้เป็นสหศึกษา) 275 คน
โรงเรียนจะเปิดถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปี 2514 สำหรับปี 2512 จะเปิดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พ.ศ. 2513
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกำลังเจริญเติบโตขึ้น ท่านที่มีบุตรหลานโปรดให้ความไว้วางใจแก่โรงเรียน โรงเรียน
นี้จะอบรมลูก หลาน ของท่านให้ได้ทั้งความรู้ดี บ่มนิสัยดี ทั้งกวดขันความประพฤติ แหะละประการสำคัญ ยิ่ง
โรงเรียนตั้งอยู่บนรากฐานของพระคริสต์ เด็กจะได้รับการศึกษาอบรมแบบชีวิตคริสเตียน ในไม่ช้าโรงเรียนจะ
มีอาคารเรียนถาวร ซึ่งจะสร้างเป็นอาคาร 3 ชั้น จึงขอฝากโรงเรียนให้อยู่ในความอนุเคราะห์และอยู่ในความ
อุปการะของท่านด้วย

5. ข้อมูลที่น่าสนใจ :

วิวัฒนาการของคริสตจักร

19 เมษายน 1868

ก่อตั้งคริสตจักรที่ 1 เชียงใหม่ โดยมีการนมัสการพระเจ้าเป็นครั้งแรกที่ศาลาฆ่าแสงคำมา ครอบเกล้าโจ้ว (ครอบช่วงเมรุ) โดยมีครอบครัว ศจ.ดาเนียด แมคคิลวารี (พ่อครูหลวง) ศจ.โยนาธาน วิลสัน และ นายแพทย์ชา มูเอล เฮาส์

ต่อมาครอบครัวพ่อครูหลวงได้ย้ายจากศาลาฆ่าแสงคำมา มาอยู่ฟากตะวันออกของแม่น้ำปิง คือบริเวณ คริสตจักรที่หนึ่ง เชียงใหม่ ปัจจุบัน ได้มีการนมัสการพระเจ้าที่บ้านของพ่อครูหลวง เมื่อมีการสร้างโรงเรียน หอญิงแห่งแรกในภูมิภาคขึ้นในบริเวณเดียวกัน จึงย้ายไปนมัสการที่โรงเรียนหอญิง ซึ่งต่อมาคือ โรงเรียนพระราช ษาษา และเป็นโรงเรียนคาราวิทยาลัย

ปี 1869

มีผู้รับเชื่อเป็นชาวพื้นเมือง 7 คน คือ หานอินตะ น้อยสุริยะ นายบุญมา แสนญาวิชัย หานชัย ปู่ต่าง และ น้อยคันธา

14 กันยายน 1869

น้อยสุริยะ และหานชัย ถูกประหารชีวิตที่บ้านแม่ปูคา อ.สันกำแพง ทำให้การประกาศศาสนาหยุดชะงัก ลง

29 พฤศจิกายน 1870 (2413)

เจ้าหลวงคือ เจ้ากาวิโรส สุริยวงศ์ ถึงแก่พิราลัย เหตุการณ์ต่าง ๆ จึงสงบลง

8 ตุลาคม 1878

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีพระบรมราชโองการ ประกาศให้คนไทยมี สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา จึงทำให้มีคนไทยพื้นเมืองมารับเชื่อมากขึ้นทุกที

ปี 1889

สมาชิกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีประมาณ 500 คน พอดีมีครอบครัวอเมริกันครอบครัวหนึ่งบริจาคเงิน 7,000 เหรียญสหรัฐฯ และสมาชิกบริจาคอีก 1,700 บาท สำหรับสร้างโบสถ์ขึ้นบนที่ดิน 2 ไร่เศษ อยู่ทางปากใต้ของถนนเจริญเมือง ซึ่งศาสตราจารย์หนานตาได้บริจาคให้ มีคุณหมอซึก ซึ่งเป็นเขยผู้น้องของพ่อครูหลวง เป็นผู้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง ใช้เวลาก่อสร้าง 1 ปีเศษ

9 สิงหาคม 1891

นมัสการพระเจ้าเปิด โบสถ์ใหม่ มีพ่อครูหลวงเป็นผู้เทศนา ศจ.วิลเลียม คีออดด์ เป็นผู้อธิษฐานมอบถวายโบสถ์

ศจ.เดวิด จี.คอลลินส์ เป็นผู้ประกอบพิธีศีลบทพิศมาให้แก่ผู้เชื่อใหม่ 5 คน และศิษยาภิบาลหนานตาประกอบพิธีศีลมหาสนิท

อาคารโบสถ์หลังนี้เป็นอาคารที่สูงเด่นสง่า คู่เมืองเชียงใหม่ ใช้นมัสการพระเจ้าตั้งแต่ปี 1891 ถึง 1968 เป็นเวลานานถึง 77 ปี

คณะสตรีคริสเตียนคริสตจักรที่หนึ่ง เปิด โรงเรียนเด็ก โดยมีแม่เลี้ยงบุญปิ่น สิงหนตร และคุณครูดอสิงหนตร เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็น โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน

29 พฤศจิกายน 1968

มีพิธีย้ายที่นมัสการจากโบสถ์เก่าไปยังโบสถ์ใหม่ที่อยู่ในปัจจุบัน โดยศิษยาภิบาลบุญยืน นะตะเนดี และ ศจ.อรุณ ทองดอนเหมือน ผู้ช่วยศิษยาภิบาล นำสมาชิกเดินขบวนจากโบสถ์เก่าข้ามถนนเจริญเมืองที่เชิงสะพานนวรัฐไปยังโบสถ์ใหม่ นำโดยวงดุริยางค์โรงเรียนปริส่นร่อยแยลส์วิทยาลัย

- มีการเปิดศาลาจันทร์ดา อินทราวุธ โดยแม่เลี้ยงจันทร์เป็ง อินทราวุธ เป็นผู้ตัดริบบิ้นก่อสร้างศาลาจันทร์เป็ง
- มีการงดเลี้ยงอาหารทานข้าวใหม่ โดยฝ่ายคนหนุ่มเห็นว่าคริสตจักรที่หนึ่งไม่มีไร่นา ไม่มีข้าวใหม่ จึงได้นำเงินไปช่วยคริสตจักรในชนบท

- แผนกประกาศเผยแพร่ของคริสตจักร โดยการนำของ ผป.พ.อ. โสมนัส อินทรารุช ได้เอาใจใส่กลุ่มคริสเตียนบ้านแม่ปูกา อ.สันกำแพง จนได้ตั้งเป็นคริสตจักรสุริยะชัยธรรม
- เริ่มมีการนมัสการสัปดาห์แห่งการทนทุกข์ของพระเยซู ซึ่งแต่เดิมมีการนมัสการเฉพาะวันพฤหัสบดีก่อนวันศุกร์ประเสริฐ ซึ่งเป็นวันที่พระเยซูตั้งศิลาหลุมศพในวันเดียวกันเท่านั้น
- เริ่มมีกลุ่มอาสาสมัคร ออกไปทำงานกับชุมชนแออัดที่ศาลาแดงประตู่หายยา โดยมี อ.ชุลีพรรณ ศรีสุนทร เพอซันส์ เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งในสมัยนั้นยังเป็นนักศึกษาคณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี (พระคริสตธรรม)
- เริ่มตั้งกลุ่มอธิษฐานและศึกษาพระคัมภีร์ตามหมู่บ้านต่าง ๆ กลุ่มแรกที่ตั้งคือ กลุ่มอธิษฐานชวย 2 แก้วนารัฐ ต่อมาได้มีกลุ่มเกิดขึ้นอีกมากมาย
- งคการออกไปนมัสการเช้าวันอีสเตอร์บนภูเขา ในอดีตเคยไปห้วยแก้ว ลำปาง สวนเกษตรกาแล ศูนย์ศิลปะพายัพ เปลี่ยนเป็นจัดนมัสการที่บริเวณ โบสถ์ ซึ่งบางปีมีการเดินฉลองชัยเข้าสู่วันอีสเตอร์ด้วย
- เปลี่ยนการนมัสการและเยี่ยมสุสาน จากวันอาทิตย์มาเป็นบ่ายวันเสาร์
- สุสานหนองประทีป มีการพัฒนาและเริ่มมีการนมัสการที่สุสานด้วย
- จัดให้มีหูฟังสำหรับพี่น้องต่างประเทศ ในการนมัสการเช้าวันอาทิตย์ที่โบสถ์
- มีการตั้งกลุ่มผู้ปกครองของคริสตจักร เพื่อแบ่งเขตอภิบาลสมาชิก ดำเนินการได้ระยะหนึ่งถึงดไป
- จัดให้มีวันพัฒนาคริสตจักร ส่วนมากจะจัดขึ้นในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระราชาธิบดี
- จัดให้มีการนมัสการวันขึ้นปีใหม่ใน 7 วันแรกของเดือนมกราคม โดยจัดเวียนไปตามบ้านสมาชิกสถาบัน หรือบางปีก็จัดที่โบสถ์ และได้มีกิจกรรมนี้ตลอดมา
- กรรมการบ้านและครอบครัวของคริสตจักรได้รับผิดชอบจัดนมัสการในวันที่ 1 มกราคม ซึ่งเป็น การนมัสการวันแรกของการนมัสการเนื่องในโอกาสต้อนรับปีใหม่
- ซื้อม้านพักศิษยาภิบาล ที่หมู่บ้านศรีสุข ถนนทุ่งโฮเต็ล
- สร้างบ้านพักเจ้าหน้าที่ในบริเวณคริสตจักร
- จัดให้มีการศึกษาพระคัมภีร์หลังการนมัสการเช้าวันอาทิตย์ โดยเปลี่ยนเวลานมัสการพระเจ้าในวันอาทิตย์ จากเวลา 10.00 น. – 11.00 น. แล้วเรียนพระคัมภีร์ต่ออีกครั้งถึงหนึ่งชั่วโมง

ปี 1987

- ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคาร โบสถ์ ทำฝาคัน ทำห้องที่ระเบียงปีกโบสถ์ รื้อสระน้ำหน้าโบสถ์ ทำถนนให้รถสามารถวิ่งได้รอบโบสถ์ ทำทางลาดสำหรับผู้พิการและผู้อาวุโสที่ต้องใช้ล้อเข็น
- ระหว่างที่ซ่อมแซมโบสถ์ ได้ย้ายไปนมัสการที่โบสถ์หลังเดิม ร.ร.เชียงใหม่คริสเตียน และ ร.ร.ปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย

ปี 1989

- ทำทางลาดด้านหน้าโบสถ์

ปี 1991

เปิดให้มีการนมัสการเช้าวันอาทิตย์ที่ศาลาธรรมประทีป (ฟอง-ขาว แสงสุวรรณ อนุสรณ์)

เวลา 10.30 น.

ปี 1992

- ซ่อมแซมปรับปรุงศาลาจันทร์เบ็ง ให้เป็นสถานนมัสการที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ขึ้น

ปี 1992 – 1993

- ซ่อมแซมปรับปรุงอาคาร โบสถ์ ทาสีใหม่ เพื่อฉลองครบรอบ 125 ปี ของคริสตจักรที่หนึ่ง
- ทำทางลาดด้านใต้
- ระหว่างซ่อมแซมอาคาร โบสถ์ ย้ายการนมัสการลงไปที่ศาลาจันทร์เบ็ง แต่เนื่องจากสมาชิกมีไม่มากนักไม่สามารถจัดคนนมัสการรอบเดียวได้ จึงจัดนมัสการรอบที่สองขึ้น โดยรอบที่ 1 เวลา 9.30 น.- 10.30 น. ศึกษาพระคัมภีร์ 10.30 น.- 11.30 น. นมัสการรอบที่ 2 เวลา 11.30 น.- 12.30 น.

11 เมษายน 1993

ซ่อมแซมอาคาร โบสถ์เรียบร้อย ย้ายขึ้นไปนมัสการ แต่ยังคงมีนมัสการ 2 รอบ โดยนมัสการบนอาคาร
โบสถ์รอบที่ 1 ส่วนการศึกษาพระคัมภีร์และการนมัสการรอบที่ 2 ใช้ศาลาจันทร์เพ็ญ

17-19 เมษายน 1993

ฉลองครบรอบ 125 ปี ของคริสตจักร

7 มกราคม 1994

ตั้งศาลาธรรมประทีป เป็นหมวดคริสเตียนธรรมประทีป อยู่ในความดูแลของคริสตจักรที่หนึ่ง เชียงใหม่

23 มกราคม 1994

มีการชุมนุมอนุชนหลายครั้ง ทั้งที่สังกัดสภาฯ และไม่สังกัดสภาฯ เป็นการรวมกันเพื่อเอกภาพของอนุช
นคริสเตียน

แหล่งข้อมูล :

คริสตจักรที่หนึ่ง เชียงใหม่.2531. อนุสรณ์ฉลองครบรอบ 100ปี คริสตจักรที่1 เชียงใหม่. เชียงใหม่: คริสตจักร
ที่หนึ่ง เชียงใหม่.

คริสตจักรที่หนึ่ง เชียงใหม่.2536. 125 ปี คริสตจักรที่หนึ่ง เชียงใหม่. เชียงใหม่: คริสตจักรที่หนึ่ง เชียงใหม่.

